

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Jó unitáriusok vagyunk-e?

Egyik vidéki egyházi érteetőben olvassuk ezt a címet az alábbi sorokkal, melynek kérdéseit magunk is nehánnyal kiegészítjük:

Ha templomlátogatásból vagy az egyház ügyei iránt való nyilvános érdeklődésből akarnánk ítélni arra vonatkozólag, hogy jó unitáriusok vagyunk-e, a kérdésre nem tudnánk igennel felelni. Illetve legfeljebb azt mondhatnók, hogy-i unitárius egyházközség tagjai is a templomot aránylag annyian látogatják és érdeklődnek az egyház ügyei iránt, mint más helyen. De a jó unitáriusság szempontjából ez a felelet kielégítő nem lehet. Mi azt szeretnők, hogy a-i unitáriusok minden tekintetben másoknál különbek legyenek; vallásos buzgóságban, erkölcsi felfogásban, egyházas gondolkozásban, az anyaszentegyház szeretetében, áldozatkészségben másoknak példát adjanak.

Nem akarunk azonban igazságtalanok lenni. Meg vagyunk győződve, hogy a-hoz tartozó nagyszámú unitáriusból a legnagyobb rész jó unitárius, mert lélekben, egyháza szeretetében, hite erejében és tisztaságában őszintén és rendíthetetlenül unitárius. Életénél is jobban ragaszkodik unitáriusságához. Aránylag kevesen lehetnek, akik életfelfogásban, magaviseletben, egyházas buzgóságban unitárius szempontból kifogás alá eshetnek. Hiveinket elég értelmeseknek ismerjük annak megértésére, hogy az unitárius vallás a haladás vallása, melyben semmi titkos, érthetetlen, erőszakkal belemagyarázott gondolat nincs. Aki vallásának a tanításai felől szabadon és őszintén gondolkozni kezd, keresi abban a saját lelkével is meg egyezőt, tartozzék bármelyik felekezet körébe, hamar felismeri az unitárius vallás tiszta igazságát. Aki a haladás szellemévé lépést akar tartani, az feltétlenül az unitarizmusához jut.

Kellemen Lajos ur. Loco.
Str. Juliu Maniu. 24.

Ilyen gondolkozás és meggyőződés mellett nem lehet-e és nem kell-e az unitárius hitfelfogás tisztaságához méltó erővel feltenni minden unitáriusra vonatkozólag az alábbiakhoz hasonló kérdéseket, hogy azok felett gondolkozzék mindenki és első sorban önmagának adjon őszinte és igaz feleletet azokra nézve:

Miért van az, hogy akad unitárius édesapa, ha ritka esetben is, aki újonnan született fiúgyermekét, és olyan édesanya, aki újonnan született leánygyermekét nem unitáriusnak jelenti be vagy engedi bejelenteni az állami anyakönyvnel és nem unitáriusnak keresztelteti, mert ekkor már nem is teheti, holott minden unitáriusnak az unitarizmus erősítésére kellene törekednie, másokat is az élőszo felvilágosító erejével inkább az unitárius gondolatnak megnyerni, mintsem, hogy szabad volna bárkinek is gyermekében unitárius hitét és unitárius egyházát megtagadnia?

Miért van az, hogy akad ember, ha elvétele is, aki unitárius hitét és egyházát talán önző érdekből, talán felületes gondolkozásból elhagyja, megtagadja s olyan egyházba lépik, mert másba nem léphetik, melynek hitfelfogása és egész gondolkozása az unitárius felvilágosodásnak alatta marad, sőt ahhoz nem hasonlítható?

Miért van az, hogy a vegyes vallású házasságkötéseknél, még a bevett szokásokkal szemben is, nem egy esetben az unitárius fél igazsága a gyengébb, és nem az unitárius szolgálatot veszik igénybe, pedig annak szépségéről és eszmei tisztaságáról különben dicsérő véleménnyel vannak, sőt még ma is megtörténik, hogy unitárius szülők az unitárius egyház kárára a gyermekek születésénél szerződést adnak, amikor az állami törvények annak érvényességét nem ismerik el?!

... Ezekhez a kérdésekhez, melyek egyesek részéről, az unitárius vallás és gondolkozás jogainak és kívánalmainak semmibevevését jelentik, mi még hozzátesszük:

Miért van az, hogy felvilágosult szellemű és hitben élő emberek a legtöbb esetben kicsinyes ok vagy meggondolatlanságból származó hirtelen kijelentések miatt egymásra megneheztenek, sőt tartósan haragusznak, saját hibájukat nem ismerik el, rendszerint csak mást hibáztatnak, aminek az egyházi élet is kárát szokta vallani, mindenekfelett pedig felejtik a Jézus figyelmeztetését: „haragudjatok, de ne vétkezzetek; a nap le ne menjen a ti haragotokkal?!“

Miért van az, hogy érzékenységből, félreértésből, hiúsági bántalmakból vagy pilalnatnyi fellobbanásból néha még az egyházi életben is történnek bántó zavarok, melyek másoknak a megítélését hívják ki; miért van, hogy olyan sokan hagyják figyelmen kívül a nagy Mester bölcs szavait: „szükség, hogy legyenek botránkozások, de jaj a botránkoztatónak?!“

Miért van az, hogy olyan sokan talán nemtörődomségből, talán felületes életfelfogásból, talán megmagyarázhatatlan okból következetesen távolfartják magukat az egyháztól; hogy

vannak nyugdíjasok, akik idejükkal rendelkeznek s mégsem keresik az Isten házát; munkanélküliek, akiknek Isten megsegítő erejére és az emberek jóakarására olyan nagy szükségük volna s mégsem vegyülnek el az imádkozók tömegében; önálló iparosok, mesterek és üzletemberek, kik a kevésbbé jelentős helyekről nem hiányzanak, de az egyházi életbe belekapcsolódni terhükre van; hivatalnokok és szellemi vezetők, kiknek jó példája buzdító hatást gyakorolhatna a gyöngékre és gondolkozóba ejtethné az életük szentebb hivatásáról megfélemedzőket; az egyház dolgoival foglalkozó világi emberek, kik a gyűléstermekben lelkesen szónokolnak, szigorúan számon kérnek s megszívlelésre méltó tanácsokat adnak, de a gyakorlatban hit- és egyházszeretetük mélységéről bizonyosságot olyan ritkán tesznek; miért van, hogy közöttünk is vannak önhittek és elbizakodottak, akik nem tudják, hogy mikor következhetik el megaláztatásuk ideje s mégsem készítik magukat a nagy leszámolásra, hogy annyian vannak jó unitáriusok s mégis annyian maradnak el onnan, hol a jó unitáriusnak találkozni lehetne és kellene; hogy annyian keresik erőszakosan a kifogásokat az elmaradásért s mesterségesen nyugtatják meg magukat, hogy másképpen nem tehetek? Miért van, hogy némelyek vasárnapról vasárnapra ott vannak az Isten házában, ott vannak minden egyházi megmozdulásban s mégsem maradnak hátra semmiben — és annyian egy hétből egy órát nem tudnak az Isten dicséretére, lelkiük építésére és vídámitására, hitük erősítésére szentelni s mégis olyan nehezen haladnak előre az életben, sokan meg éppen visszamaradnak?!...

Gondolkozzék jóakarattal mindenki ezeken s az ezekhez hasonló kérdéseken s feleljen első sorban önmagáért, hogy ő igazán jó unitárius-e?

Mentor.

MOST HISZEK.

Most hiszek.

S az én hitem is csak olyan lett

Testvér, mint a tied.

Megbékélt, csendes, alázatos hit.

Oh a sors lassanként mindenkit megtanít.

Az Istenben hinni.

Most hiszek.

S a hitem nyugodt és önfeledt,

Mint gyermek lelke,

Kit anyja ölbe vett.

Régen hadonásztam, pártot ütöttem.

Zúztam és csatáztam.

A jó Istenből semmit sem láttam.

*Most, amikor magamat kinőttem,
Visszasorvadtt lázadásom fája,
Megoldást nyert sok titka, csodája
A sodró, örvénylő ijűségnek.*

Most olyan magától jő ajkamra a szó:

Jó Istenem áldlak.

Ürmös.

FEKETE LAJOS.

Józan Miklós

budapesti esperes lelkész. püspöki vikarius.

Szeretetünk és tiszteletünk tárgya volt mindig kedves és vonzó egyénisége, míg együtt egy ország határai között munkáltuk Isten országa terjesztését. Szeretetünket, tiszteletünket és jókivánságunkat küldjük 40 éves papi jubileumára most, a midőn

az országhatárok elválasztanak, de istenországáért való munkában, törekvésben egyek vagyunk, mert ebben a Jézus evangéliuma egybekapcsol.

Józan Miklós hitrokon testvérünk és szolgatársunk épen ebben az evangéliumi testvéri szeretet hirdetésében és gyakorlásában mutatott követendő példát, mely felül tudott emelkedni minden felekezetieskedő korlátokon és jó unitárius tudott maradni.

1869-ben született Tordaturon (Aranyosszéken). Tanulásait Tordán kezdte, Kolozsvárt folytatta és végezte be. Teol. tanulmányai bevégezése után 1890-ben Polgárdi-ba (Fehérm.) küldi az egyház feje segédlelkésznek, honnan 2 évi sikeres működés után — megnyerve az Oxfordi (Angolország) ösztöndíjat — magasabb tudományok elsajátítása végett 3 évet töltött ott.

Ezt az időszakot nevezi élete legboldogabb stációjának. Angol testvéreink szeretete, gondoskodó útmutatása, irányítása nagy

mértékben hozzájárult Józán testvérünk szépen ivelő pályafutásához. A külföldi akadémiáról hazatérő ifjút nemsokára *Torockó* híres egyházközsége hívja meg 1896-ban papjának, de már 3 év múlva tartalmas munkássága, ékes szónoki, helyesebben szószéki beszédei és nagynevű püspökének, Ferencz Józsefnek bizalma az akkori ország fővárosába, Budapestre szólítják.

Az 1900-as évek egész a háború kitöréséig Józán testvérünk vezetése, irányítása mellett a fejlődő, mozgalmas — vallás erkölcsi életnek meleg ágya volt. A Dávid Ferenc Egylet megalakulása Ürmössy Miklós elnök és lelkes apostolnőnk Percelné Kozma Flóra vezetése alatt és e trió közreműködése mellett a szabadelvű tudományos mozgalmak találkozóhelyévé tették a Kohary uccai unitárius templomot, hol felekezeti különbség nélkül a krisztusi emberszeretet ápoló és munkáló tudós helyet talált a felolvasó asztal mellett. Itt hangzottak el ünnepekt testvérünk ajkáról Dávid Ferencről, mely átérzéssel és rajongó szeretettel írt emlékversei. Lelkesedő örömmel fogadtuk és hallottuk, midőn 1--1 zsinati vagy egyházi főtanács alkalmával alkalmi prédikációt tartott.

Az országhatárok — már több mint egy évtizede — elválasztották tőlünk, de örömmel és jóleső érzéssel hallottuk és olvastuk, hogy hiveinek szeretete, ragaszkodása, az államhatalom megbecsülő tisztelete megérdemelt szép pozíciót — a püspöki vikáriusi méltóságot és Felső Házi tagságot — juttatott részére.

Irodalmi munkásságának egyik megnyilatkozó helye a Dávid Ferenc Egylet és az Unitárius Közlöny volt. Most, amikor kedves családja, hivei és tisztelői körében f. évi október 8-án ünnepli lelkipásztokodása 40 éves évfordulóját, az Unitárius Közlöny olvasói nevében köszöntjük és küldjük üdvözlőnként „*a s:íve szerinti jó pásztornak*“. Isten áldása, szeretete és gondviselése tartsa meg és kísérelje tovább az őszhajú, de ifjú lelkesedéssel munkáló apostolt, kinek ajkáról mindig az ősz János apostol intése hangzik: „*Fiacskáim, szeressétek egymást.*“ Ü. J.

TARTSD MEG EZT A HELYET.*

Irta: Vári Domokos.

*Huszonötéves mult idézünk, idézünk,
Mint egy drága képet szeretettel nézünk
S ahogy nézünk, lassan elevenül a kép,
Mindenik vonása olyan gyönyörű szép.
Mindenik vonásban szent akarat ragyog,
Együtt vannak mind, mind szegények, gazdagok,
Együtt vannak tenni, csodadolgot tenni.
A porból, semmiből hajlékot emelni,
Hajlékot az Úrnak, hol ének zendüljön*

* Szavaltta Barra Gizike a székelyudvarhelyi templom 25 éves jubileumi ünnepén.

Zsoltár és imádság feléje repüljön,
 A békét keresők békére leljenek,
 Ereje legyen a bűnbánat könnyeknek
 Hófehérre mosó tisztító ereje,
 Hogy a rosszat tenni ez, vagy az se merje,
 Hol az Isten szava szóljon, mint zengő kürt,
 Ki hitetlenektől annyi bántást eltűrt
 És irgalmat teszen, aki hozzá kiált
 És meghallgat minden szívből szakadt imát.
 Együtt vannak, mind, mind szegények, gazdagok
 És halad a munka szemük fénylik, ragyog,
 Az erős nagy terhet, kicsiny kicsit viszen,
 Kitartás a jelszó, nem áll meg senki sem,
 Mindenki dolgozik, vállat vállnak vetnek
 S a munka haladtán boldogan nevetnek . . .
 Tudják szent hivatás, amit mostan tesznek,
 Önfeláldozókká és hőské lesznek,
 Lemondanak sokról, megtagadnak mindent,
 Csak imádhassák az egyetlen egy Istent,
 Csak ennek az egynek itt hajléka legyen
 Itt, ahol még nem volt, itt a Sion hegyen . . .
 . . . És a hajlék meglett. Be gyönyörű, be szép!
 Dávid Ferenc népe örvend, mikor belép,
 Mikor leborulhat az egyetlen előtt,
 Aki megsegíté s adott bőven erőt,
 Ki viharok között mindig paizst tartott
 S így tudta meggyőzni a nagy, nehéz harcot.
 . . . Imát sugó néped szíve feléd dobban,
 A lelkével ölel mind jobban és jobban,
 Szívéből a hála szent érzése dobog,
 Kicsinyek és nagyok mind olyan boldogok.
 Boldoggá teszi e szent hely és e torony
 Hol puszta volt a föld s kietlen egykoron,
 E szent hely, hol a szív nyugalomra talál,
 Hol nem ijeszt reá sem élet, sem halál.
 Tartsd meg ezt a helyet szerető nagy Isten!
 Köröskörül mindy csak ragyogást hintsen,
 Ragyogva fényt ontva itt e Sion hegyen,
 Mindig világító erős torony legyen!
 Világítson oda, hol sötétség támad
 S a sötétség miatt felzokog a bánat.
 Legyen minden ember találkozó helye,
 Hol testvérré tegyen az úrnak szerelme!
 Békének otthona, tisztaságnak háza,
 Mi győz a gonoszon porig megalázza,
 Legyen a híveknek drága büszkesége
 És az egy Istennek örök dicsősége!

Az „otthon“.

Melyik az az asszony, amely nem volna tisztában az *otthon* szó jelentőségével?

Az otthon a mi legszűkebb hazánk! Az angol azt mondja: „Az én házam, az én váram.“

Tehát olyan erősséget ért alatta, melyet megvédelmezni legfőbb feladata a benne élőknek.

Ha az országok várait fegyverrel védelmezik, kell legyen e szűkebb vár védelmére is egy árzenál, hol elrejtve vannak a védő eszközök. Valóban van is!

Ez az árzenál az asszonyok szíve. Szeretnek; türelemnek és bocsánatnak hívják fegyvereit. Ezekkel öröködik otthona békéje felett.

De ne gondolja senki, hogy könnyű feladat az asszonynak minden viharok közposztján kitartani: Ő is csak ember, kit harag, fájdalom, fáradtság, a létért való küzdelem sokszor ellankaszt és hatalmába keríti lelkét egyik vagy másik érzelem. Jaj neki, ha szívében nem a legerősebb fegyver a szeretet! Mert csak ezzel nyerhet csatát.

Hány boldognak indult házaselet tört össze asszonyok macakosságán, büszkeségén.

Életbevágó tanács az, melyet egy fiatal asszony kapott édesapjától, mikor elindult a házaselet ismeretlen világába új otthon alapítani.

Rövid tanács volt, csak ennyi: „Ne menjen le a nap a ti haragotokkal.“

És a fiatal asszony, ha szívében nehezteléssel gondolt férjére, ha elhatározta, hogy most igazán haragudni fog, csak feltűnt képzeletében a jó Apa képe, amint könnyes szemekkel néz az ifjú párra és meghatottságtól remegő hangon mondja az útravaló tanácsot: „Ne menjen le a nap a ti haragotokkal“ és egyszerűre előnti szívét a megszegyenülés és még akkor is ő nyújtja kezét bocsánatra, ha valóban ő a sértett fél.

És soha sem ment le a nap az ő haragjával.

Mi kell hát egyéb a bocsánathoz, mint a szeretet? A szeretet, mely minden otthon alapja kell legyen s minden asszony védőfegyvere, a sokféle káros befolyás ellen, mely otthona békéjét fenyegeti.

A szeretet az a fegyver, mely fájó sebet sohasem ejt, sőt meggyógyítja a legsajgóbb fájdalmat is.

Ezt a fegyvert tartsátok hát szívetek árzenáljában és használjátok mindig otthonotok védelmére.

Gál Lajosné.

Alapítói díj 1000 leu, minek ellenében az Unitárius Közlöny ingyen jár!

Jobb Isten közelében.*

Nem! Én nem tudok Isten nélkül élni. Értelmetlen minden és céltalan, ha nincs Isten. De értelmet kap a szenvedésem, hogy ha tudom, hogy valahol vár az Isten. Milyen szép szavak. Ezt a néhány sort egy templomban talált unitárius szószékből olvastam. Egyszerre úgy kezdett ott belül fájni. Miért élnek a világon még olyan emberek is, akik azt mondják, hogy nincsen Isten. Megrohantak az emberek. 14 éves voltam, mikor először hallottam erről valakit beszélni. de akkora meggyőződéssel, hogy én is kezdtem ingadozni, amit azonnal meg is bántam, sírva kértem bocsánatot Istentől. Akkor éjjel álmomban a fellegek közt voltam azzal a hitellessel és előttünk állott egy hatalmas férfi, karddal a kezében s egy csapással eltüntette a hitellességet, nekem meg azt mondta szeliden: ne félj! Azóta sok év telt el, mindig Isten parancsolatai szerint akartam élni, de akaratomon kívül sokszor megszegtem zokat, pedig hitem nem volt kisebb, min tazelőt. Meglátogatott az Úr több búval, mint örömmel, de nem érdemtelenül. S mikor már-már alig bírtam az élet terhét, kezdtem mielőbb az örök nyugalmat, mivelhogy gyöngé voltam ahhoz, hogy szándékosan menjek a halálba, megint szólott az Úr, de nem úgy, mint ezelőtt sok évvel, hanem parancsolólag intett: Minek az a sok panasz, elégedetlenség közöttetek, szenvedtek. de túrni kell. Hát én mennyi hibátokat, hűnötöket elnézem! Igen, van Isten, aki sokat megbocsát. Mi sokszor rosszak vagyunk. Ha haragszik is reám egy kicsit, azért az én szenvedésem is értelmet kap, mert tudom, hogy valahol vár az Isten. Ez vigasztal. Szeretnék elmenni az összes hitetlenekhez, hogy állításaik helytelenségéről meggyőzzem őket, de csak gyöngé nő vagyok s tétlenül kell nézmem, mint szaporodik napról-napra a tévelygők száma. Miért nem szól Isten inkább ezekhez, hogy féljék és szeressék, hogy állandó szeretet és békesség lakozzék a földön? De az Ő bölcsesége határtalan. Ő biztosan jól tudja, mit miért tesz.

Áldott legyen szent neve most és mindörökké!

Bibliás asszony.

* Egyszerű falusi asszonytól kaptuk ez elmélkedő sorokat, közöljük a maga eredetiségében, mert kedves világításba helyezi valóságos érzését,

TEMLOMBAN.

*Mély csend; az emberek Istennel beszélnek a lelkükben.
Ki-ki elhozta az ő keresztjét:
Bűt, bánatot, feledést,
S lerakja az Úr trónja elébe.*

*Megszólalnak az orgona finom sípjai,
Beleszólat a lelkekbe
Az áhitat ünnepi zenéje.
Behullnak a szívekbe az élet nehéz könnyei.*

*Bevalljuk bűneinket, gyarlóságunk utat tör az égbe,
Mebánjuk vétkeinket és megígérjük, hogy megtérünk.
A hit megszólal bennünk, vezekelünk,
Könyörgünk, belesírunk a mába, a végtelenbe.*

*Áldást kérünk, több szeretetet és vigasztalást,
A mindennapi kenyeret,
Soha rosszabbat, végzetet,
Kevesebb kint és megpróbáltatást.*

*Megértjük a prédikáló pap szavát és mindent megígérünk.
Mekönnyebbülést érzünk, tisztulást,
Hitet, reményt, biztatást;
Aztán ha szétmegyünk, gyarlóságunk újra kezdjük.*

*Templomban vagy ember, Istenhez közel,
S ha innen künt leszel, majd ismét vétkezel?
Cluj-Kolozsvár, 1933.*

DR. IFJ. GSPANN KÁROLY.

KEDVES PÜSPÖK BÁCSI!*

*Az ünneplők seregében
Mi is helyet kérünk,
Virág van a kis kezünkben,
Mi is örvendezünk.*

*Gyermekszívet szeretettel,
Hű ragaszkodással,
Alázatos, boldog hittel,
Szent bizakodással.*

*E látható virágoknál
Drágábbat is hoztunk,
Püspök Atyánk lábainál
Szépen le is rakjuk.*

*Lelki anyánk, az egyházunk
Tanít, nevel szépen.
Lelki Atyánk, Püspök Urunk
Üdvözölve légyen.*

*Óvja Isten drága éltét,
S munkáját megáldja,
Bölcsen kormányozza népét
Egyházunk javára.*

S. J.

* Elmondva Székelyudvarhelyi üdvözet alkalmával.

Levél szétszortan (szorványokban) élő hittestvéreinkhez.

Szeretnék soraimmal felkeresni titeket, szétszortan élő hittestvéreim, hogy közös munkával tegyük elevenebbé az egymás közötti kapcsolatot. Ez a kapcsolat megvan, hiszen mi egyformán az unitárius egyházhoz tartozunk. De ez a kapcsolat nincsen még úgy kiépítve, hogy mi gyakran találkozunk s közös ügyünk munkálására felbúzduljunk. Lehet, hogy a mi gyarló gondolkodásunkban van a hiba. De ez a hiba nem nagyobb, mint a

szórványokban lakó testvéreink kevés lelkesedése. Mennyire meg kellene változnia ennek a helyzetnek.

Olyanoknak képzellek titeket, mint a szülői háztól messzire eltávozott gyermekeket. És olyanoknak szeretnélek látni titeket, mint a jó gyermekeket. Az öreg szülők éjjel és nappal reátok gondolnak, értetek aggódnak. Imádkoznak értetek. Legfőbb óhajuk a ti boldogságotok. Vágyuk, reményük, sóhajuk felétek száll. Nekik csak az az igazi öröm, ha felőletek jó hírt hallhatnak. Imára kulcsolódik kezük, mikor kezetek írását olvassák. Örömkönny csillog szemükben, mikor olvassák, hogy lelkiekben, anyagiakban előhaladtok. Hogy az idegenben békés, boldog családi fészket raktatok. Veletek sírnak, ha baj, szomorúság, betegség tesz fájdalmassá élteteket.

Mennyi szülői sóhajlás, aggódás jut Istenünkhöz azért, mert a távolba került gyermekeknek nem megy jól a sorsa. És mennyi aggodalom tépi a szülői szíveket azért, mert a távollevő gyermekek nem törődnek szüleikkel, megfélekedeznek róluk, nem írnak nekik. Pedig az élet útvesztőiben hej de sokszor elkelne egy szülői tanács, mely a legtisztább, legőszintébb szeretetből fakad. Sokszor jó útra térítené az eltévedetteket, megerősítené a gyengéket egy jó, szelid, szülői szó.

Ti szórványokban élő hiveink azt mondjátok, — és méltán — hogy mi papok és arra hivatottak, nem törődünk kellőleg veletek. Én most megfordítom a tételt — és méltán — és azt mondom, hogy ti sem törődtek kellőleg velünk. Ezt a nagy hibát szeretném javítani szerény levelemmel.

Azt szeretném, ha a mi unitárius egyházunk szórványokban lakó gyermekei mind jó gyermekek lennének. Azt szeretném, ha ők egyenként felkeresnék soraikkal gyakran a szülői házat, a szülőfalut, tanítót, papot, akiktől tanultak. Ha elmondanák nekik örömeiket, elsírnák fájdalmaikat; ha elmondanák szükségüket...

Azt szeretném, hogy minden szórványban lakó hívünk legyen egyházunknak egy-egy felkent apostola, kik közel és távol terjesztik a tiszta hitet, melyet mi vallunk. Híszem, hogy ha mindenfelé lakó hiveink — mint az első apostolok — nagy bátorsággal, öntudatos készültséggel magyaráznák hitelveinket, mi nemcsak élénk, hanem szaporodnánk is.

Kevés alkalommal olvashatunk írásokat, melyek szórványaink hiveitől jönnek hozzánk. Melyekben le legyen írva a munka, melyet végeznek, a szükség, mit szenvednek. Pedig itt is igaz, hogy „néma gyermeknek még az anyja sem érti a szavát“.

Ezekért öntudatosabb, buzgóbb munkára serkentelek titeket bittestvéreim. Itt van ez a lap is, melyet olvastok. Nyitva tartja hasábjait. Várja írásotokat, melyekben velünk összefonódtok jobban, mint eddig; melyekben elmondhatjátok szükségéteket s ezáltal segítséget nyújtotok ahhoz, hogy a mi pásztorlásunk is melegebb, kielégítőbb lehessen.

Mint értetek aggódó szülők várunk hát titeket. Ha személyesen nem jöhettek, küldjetelek levelet, mint az apostolok, mint a jó gyermekek, hadd tudjunk rólatok többet, bizonyosabbat. Azt

akarjuk, hogy ti ne feledkezzetek el rólunk, s ne csak számszerint, de lélek szerint is munkáljátok hitünk ügyét.

Eddig mi szülők beszéltünk. Most szólaljanak meg a gyermekek, hadd ismerjük székségeiteket, kölcsönösen keressük meg a legjobb módózatot, mely által meghittebb lesz egymás közötti viszonyunk, öntudatosabb lesz egyházunk építése.

Ne feledjétek Isten üzenetét, mit szól hozzánk Péter apostol útján: „Ti pedig választottt nemzetség, királyi papság, szent nép vagytok és oly nép, melyet Isten sajátjának tart, hogy annak hatalmas dolgait hirdessétek, aki titeket a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott.“ (I. Péter 2 r. 9 vers.)

Aburdhány, 1933. szept. hó.

Fazakas Béla, unitárius lelkész.

EGYHÁZI MOZGALMAK ÉS HIREK

A tordaköri D. F. E. Választmányához. Szeretett Testvéreim. Én a D. F. E. mai megszervezésében egy magasabb hivatást, épen elhivatást látok. El tudom hinni, hogy nem is emberektől, hanem Istentől indul ki ez a megmozdulás, amely a mi eddigi eltespedt és elhibázott életünknek új irányt, új tartalmat, új lelket, új lelkiiséget akar adni. Hatalmas erőt — épen isteni erőt — érzek felénk áramlani, amely arra ösztönöz, hogy szigoruan és keményen mondjam meg, hogy akiket előhívtott és az élre állított, azoknak dolgozniok kell. Dolgozniok kell hittel, önzetlenül, áldozatosan, önmegtágadva, semmi mást nem tekintve, mint az isteni célt. Ugy érzem, hogy mikor ennek az egyesületnek az alelnökségét reám bizta az Isten, a többi vezetőkkel együtt egy lámpást adott a kezembe, amellyel úgy világítsak, hogy az utánam jövők lássák az utat, a Jézus útját, az evangéliumi utat. Hogy ebben a világításban hitet nyerjenek azok, a kiknek nincsen hitük. Ugy érzem, hogy szigorú és felelősségteljes szerepet kaptunk, Isten számon kéri tőlünk sáfarkodásunkat, ép azért nagy szeretettel kérem a választmánynak minden tagját, hogy fejtsük ki minden erőnket az építő, az ujjáépítő munkában, jöjjünk el lelkiismeretesen, minden akadályt leküzdve a választmányi gyűlésekre mindig tervekkel, elgondolásokkal, ahol egymás iránti testvéries jóindulattal cseréljük ki gondolatainkat, elképzeléseinket és ezekből bontakozzanak ki a célkitűzéseink, munka programunk. Én ehhez a lelkes, hittestvéreimet és egyházamat szolgáló önzetlen és felemelő munkához adom kevés tehetségemet és ezt kérem mindannyiuktól. Kiterjedve a nőegyletre, legény- és leány-egyletekre, amelyeknek vezetőit mindig magunk között szeretném látni, akikkel még külön megbeszélnök és megállapítanók munkaprogramunkat, mert ezekben az egyletekben kell elkezdődnie az átalakulásnak. Én a magam programját röviden összefoglalva már itt adom és meghatározom, hogy ez lesz az én munkaterületem. Visszavezetni a mi unitárius életünket a Bibliához, vissza Jézushoz. Elnökünknek torockói megnyitó beszédéből is ezt a szellemet éreztem ki

és ezzel mintha megértettem volna azt is, hogy csak erősen hinni a sikerben, az Isten segítségében és az emberi önzetlen munkában és az eredmény nem maradhat el.

Ebben a munkában igyekezzünk megérteni egymást és mindenkit megérteni, senkinek a nézeteit gunnyal vagy lekicsinyléssel nem kezelni, hanem mindig jóindulattal, szeretettel és türelemmel. Vigyük be már a magunk találkozásaiba azt az evangéliumi szellemet, a melyet terjeszteni akarunk. Találkozásainkat nyissuk meg imával, kérve Istent, hogy nagy és szép munkánkban — meyenben mindenkinek javára akarunk lenni — segítsen meg. Legyen a mi mindenkori találkozásunk egy-egy felemelő istentisztelet, amely a magunk épülésére is szolgáljon. Ennek a gyönyörű célnak a megvalósítására kérem és hívom az én munkatársaimat szeretettel. Tordaaranyos-kör. *Csongvay Dénesné*, alelnök.

Ifjúsági nap Várfalván. Várfalva községében f. évi augusztus 27-én, vasárnap egész napot betöltő programmal, szép lefolyású ifjúsági nap zajlott le, amelyet — az aranyoskői Dávid Ferenc ifjúsági egyletek bevonásával — az ottani Dávid Ferenc ifjúsági egylet rendezett. Az ifjúsági nap reggel 9 órakor a várfalvi templomban megtartott istentisztelettel kezdődött, amelyen — közének és a „Tordai Magyar Dalkör“ férfikarának éneke után — Árkosi Tamás sinfalvi lelkész mondott magasszárnyalású. költői lendületű imát, abban Isten áldását kérve az ifjúsági napra és annak résztvevőire, Aranyosszék népére. Ezután a vendégek, kísérve a lakosság szépszámú tömegétől, a 850 méter magas, ideálisan szép fekvésű, egy klimatikus üdülőhelynek vagy tudószanatórium létesítésére predesztinált „Fütyer“ laposára indult. A „Fütyer“ programjának első része egy erdei istentisztelet volt, amely Isten szabad ege alatt, egy zöld galyakból rögtönzött szószékkal, az árnyas fák által alkotott gyönyörű kertben, mindenkire felemelő hatást tett. Ez istentiszteleten imát Pethő István hitoktató lelkész, egyházi beszédet pedig Biró István bágyoni lelkész mondott. Istentisztelet után kezdetét vette a jóízű falatozás. Ennek bevégeztével ki-ki sétára indult a szép helyen, amelyről gyönyörű kilátás nyílik a tordamegyei havasokra és Aranyosszékre. majd pedig — a várfalvi cigányzenekar hangjaira — megkezdődött a tánc. Közben — Balázs Ferenc mészköi lelkész vezetése mellett — értekezlet is folyt le, amelyen több falusi probléma került megvitatásra. Este fél 7 órakor a „Fütyer“-nek búcsút mondott a társaság és a faluba vonult be, ahol este 9 órakor — Pataki András várfalvi lelkész tágas udvarán — a műsoros estély vette kezdetét. A műsor keretében a közönség kapott a „Tordai Magyar Dalkör“ férfi- és vegyeskarától hat pompásan előadott énekszámot; két szavalatot, amelyet — nagyszerű átérzéssel, kitűnő előadói képességgel — Gál Juliska magyarsárosi tanítónő és Gombási János aranyosrákosi lelkész adtak elő; egy komoly tartalmú, a mai kisebbségi fiatalság szomorú helyzetével foglalkozó, sok időszerű figyelmeztetést, útmutatást magában foglaló előadást dr. Gál Miklós országgyűlési képviselőtől és egy humoros, a közönséget állandó derűtségben

tartott rimes előadást „Hajdani ifjúságom“ c. alatt Pálfi Márton főgimn. tanártól, amely számokat — jóízű humorral — maga a vendéglátó gazda: Pataki András lelkész konferált be. A közönség az élvezetért lelkes tapsban fejezte ki háláját. Műsor után a társaság két részre oszlott. Az egyik rész: a várfalviak a papilak udvarán maradtak, míg a másik rész: a vendégek, a kántori lakba vonult. Mindkét helyen aztán kezdetét vette a tánc, amely a legjobb hangulatban a reggeli órákig tartott. Az ifjúsági nap megrendezésének főérdeme Pataki András várfalvi lelkészé, akit illeszen mindazok részéről, akik e szép napon jelen lehettek. igaz elismerés, köszönet és hála. De köszönetet érdemel Várfalva egész magyar lakossága is, amely igaz örömmel, lelkesedéssel volt e szép nap megrendezésénél szeretett lelkészének segítségére. A várfalvi ifjúsági nap jövedelme egy Várfalván létesítendő „Kulturház“ céljait volt hivatva szolgálni. Segítse Isten a várfalviakat, hogy gyönyörű tervüket a jövő évig, vagyis a legközelebbi ifjúsági napig megvalósíthassák. Hisszük, hogy a Kulturház egy olyan fáradhatatlan, lelkes ember irányítása mellett, mint aminő Pataki András lelkész, ennyi idő múlva fel is épül. *h. e.*

A brassói egyházközségből. A brassói egyházközség építkezése kissé halasztást szenved. Ennek legfőbb oka az, hogy a nagy kérdés megoldásához a pénzügyi feltételeket még nem sikerült megtalálni. De késlelteti az ügyet az is, hogy a város az elkészített és bemutatott terveken kisebb átalakításokat kívánt, melyeket a tervező mérnök most eszközöl. Az egyházközség házának a megvételére sem jelentkezett vevő még megfelelő árban. A lakásrésznek saját költségükön való felépítése iránt többen érdeklődnek, azonban a tárgyalás még nem haladt előre annyira, hogy megegyezés jöhetett volna létre. Amennyiben az ilyen irányú tárgyalás sikertelen maradna, az építkezéshez szükséges nagyobb törlesztés kölcsön felvételére is lépéseket tett az egyházközség. Mindezek azonban sokáig nem hátráltathatják az építkezés ügyét, mert a helyzet odaérett, hogy a brassói unitárius otthont legalább erőnk arányában mielőbb meg kell teremteni. Örömmel s az ügy iránti lelkesedés és hitbuzgóság nemes példaadásaként jegyezzük fel e helyen is Tóth Ferenc brassói pékmester kebli tanácsos afia és ref. vallású nej áldozatkészségét, kik a már nyugtázott 6000 lej készpénz adomány mellett 50.000 lej kamatmentes kölcsönt ajánlottak fel az építkezés céljára. Kovács Kálmán kolozsvári unitárius főgimn. tanár pedig e lap mult számában közölt szükségletnek a felosztását olvasva, mint első jelentkezett 500 lej adományának bejelentésével, mellyel mint nem brassói lakos az építkezést előmozdítani óhajtja. Tisztelettel s a brassói egyházközség iránti nemesebb érdeklődés tudatában kérjük erdélyi unitárius egyházunk minden tagját, hogy akár számottevő kegyes adományával, akár kamatmentes vagy olcsó kamattal melletti felesleges pénzének kölcsönadásával jöjjön a mi szent ügyünk segítségére. A közelebbi napokban szept. hó 18-ig tempomépítésünk előmozdítására a következő összegek folytak be. (II. folytatás):

Egyházközségektől: Oklándi egyházközség 195, Ravai egyházközség 150 lej.

Társaságtól: Brassói bolonyai szomszedság 1000 lej.

A hvektől a megajánlt összegek törlesztésére: Szász János telef. felv. 1000 lej (500+500), Pataki János 450 (200+250.) Dobra Jánosné 210, Dr. Taglicht Sámuel 150. Tellmann Béla, Szabó Sándor cfr Alsótömös, Szabó Sándor téglagyár, Dunay Karolina Türcs 100—100 lej.

Midőn fenti kegyes adományokért leghálásabb köszönetünket kifejezzük, minthogy a brassói egyházközség kiépítése egyetemes unitárius érdek is, ismételten kérünk mindenkit, hogy tehetsége szerint ügyünket segíteni sziveskedjék. Helyreigazstásképen jelezni kívánjuk, hogy e lap mult számában a nyugtázásban a 151. lapon alulról a 3. sorban Barcza helyett Bence és ugyanott alulról a 9. sorban Csengeri helyett Csongvay olvasandó. Kovács Lajos lelkész. Fazakas József gondnok.

Iskolai kirándulás. Székelykereszturi főgimnáziumunk 16 növendéke Boros Jenő tanár vezetésével augusztus 29. és 30. napjain tanulmányi kiránduláson vett részt. Erdély néhány természeti szépségét s az itt folyó emberi munka szép eredményeit tekintették meg. Az autóbusszal utazó társaság első napi útiránya és megállóhelyei ezek voltak: Székelyudvarhely, Homorodfürdő, Csikszereda és Somlyó, Tusnádfürdő, Bikszád és Szentannató. A kiránduló csoport este Árkosra érkezett. ahol Végh Béni esperes és unitárius székely atyánkfiai szives vendégszeretettel fogadták éjjeli szállásra. Másnap reggel láthatták Árkos gyönyörű ősi templomát, mintaszerű unitárius elemi iskoláját és szövetkezeti épületét. A délelőtt folyamán megtekintették a sepsiszentgyörgyi ipari és mezőgazdasági kiállítást, továbbá a Székely Nemzeti Múzeumot. Délben leutaztak Brassóba. Itt a városban tett séta után Kovács Lajos lelkész afia előkészítése révén a csoport megtekintette az új repülőgyárat. Este az ifjúság vidám éneklése mellett utazott haza a társaság Földváron és Szászkézden át Székelykereszturra. A kirándulókat elkísérte ez utjukon az ifjúságnak két lelkes barátja. dr. Elekes Domokos f. ü. gondnok és Utó Lajos lelkész.

Unitárius főgimnázium megnyitó ünnepe szept. 15-én volt. Az ifjúság „*Erős várunk*“ kezdetű ének után Vári Albert vallás tanár tartott búzgó Istenhez emelő segítségül hívó imát. Dr. Ferencz József okl. felügyelő gondnok köszöntötte az ifjúságot s figyelmeztette a kollégium kapujának homlokzatán levő „*Musis et virtutibus*“ ősi jelszónak betartására. Gálffy Zsigmond koll. igazgató az elnökség jóakarátát kérve, üdvözölte a tanári kart, ennek 2 új tagját Lőrinczy Zoltán és László Tihamér tanárokat. A tanuló ifjúságot pedig figyelmeztette, hogy 365 éves mult van ez intézet mögött, ennek vannak megszentelt és tiszteletet követelő emlékei és parancsai, melyet a mai ifjúság is tiszteletben kell tartson és kövessen. Főtisztelendő püspök úr mint Atya szeretettel öleli keblére az egész ifjúságot kicsinytől-nagyig s biztatta őket, hogy az elhagyott szülői hajlék helyett itt második otthont és szülőket találjanak. Atyai áldását adja az ifjúságra és a jó Isten megszentelő

segedelmét munkájukra. A főgimn. tanulók száma 177, ebből unitárius 120; az elemi iskolában 67, ebből unitárius 38.

Egyházi Főtanács. Szeptember 21. és 22. napjain tartott E. K. Tanácsi ülés úgy határozott, hogy folyó évben Főtanácsi gyűlés tartassék november végén vagy december elején. A pontos időpont kitűzését az E. K. Tanács októberi ülésére halasztotta. Papszentelés nem lesz, ez a legközelebb tartandó zsinati főtanácsra marad.

Pályázati hirdetés. Az Unitárius Egyetemes Lelkészkör, Méltóságos és Főtisztelendő dr. Boros György unitárius püspök úr adományából a következő pályázatot tüzi ki: *Utmutató* irandó *Hitünk és hűveink védelme* érdekében. Határidő 1934. május 1. Az Utmutató, lelkészek részére irandó egyházvédelmi és missziói céllal a kívülről jövő támadásokkal szemben. Pályadíj 1000 lej. A pályamunkák géppel vagy idegen kézírással jelíges levéllel adandók be a püspöki hivatalhoz. A dolgozatok a bírálattal együtt az 1934. évi lelkészköri közgyűlés elé terjesztetnek megvitatás és végleges megállapítás végett. Székelykeresztur. 1933. augusztus 9—10. *Csifó Salamon*, lelk. köri elnök. *Fekete Lajos*, lelk. köri jegyző.

Az unitárius ragaszkodás és hithűségnek megható szép példáját láttuk most az őszi hálaadás ünnepe alkalmával kolozsvári egyházközségünkben. 20—30 km. távolságra eső Szentlászló, Gyalu és Magyarlóna községekben élő 5 család Balogh Árpádné, Szenkovits Endréné, Balogh Gyuláné, Szenkovits Béláné. Szilágyi Béláné bejöttek a hálaadó istentiszteletre. Istentisztelet végeztével Ürmösi Károlyné esperesné hívására bejöttek a papi lakásba s elmondották, hogy milyen értékes és jóleső nap ez életükben, midőn hitük szerinti unitárius templomban imádkozhatnak és úrvacsorával élhetnek. Hűségesen őrzik és tartják ősi vallásukat. Előfizettek mindenik az Unitárius Közlönyre, hogy a kapcsolatuk meg legyen szeretett vallásukkal. Örömmel köszöntjük kedves testvéreinket és lelkipásztori gondunk ki fog terjedni reájuk.

A követendő példa. Kovács Lajos brassói lelkész afia. az ő ismert. búzgó lelkészi tevékenységének újabb bizonyosságát adta azért, hogy a templomépítés nehéz és fárasztó munkái közt mintegy 60 új előfizetőt gyűjtött az Unitárius Közlöny részére. Elismerés és köszönet az új előfizető unitárius testvéreinknek is, kik a templomért hozandó lelkes áldozat mellett az Unitárius Közlönyre is juttattak filléreikből. Csak így épülhet az unitárius összetartás.

A Székelykereszturon tartott női gazdasági és háztartási tanfolyamon részt vett 59 hallgató közül 32 unitárius, 17 református, 5 r. kath., 3 ág. ev. és 2 izr. vallású volt. Vidék szerint 25 székelykereszturi, 14 Udvarhelymegyei; 20 más megyebeli. Az általános érdeklődésre és hasznosságra való tekintettel a tanfolyam rendezése a jövő nyár folyamán is tervbe van véve.

Nyugalmozások. E. K. T. szeptember 22-én tartott ülésében Kádár Lajos abásfalvi lelkésznek 44 szolgálati évvel és Utó Béla alsórákosi lelkésznek 46 szolgálati évvel nyugdíjba bocsátását — hűséges szolgálatuk elismerése mellett — 1934 január 1-vel kezdődőleg kimondotta.

UNITÁRIUS NAPTÁR. 1934. évi Unitárius Naptárunk 1. évi november 1-ső napjaiban gazdag tartalommal meg fog jelenni. Szorványban, szélszorítan élő unitárius hűveink is vegyék tudomásul s egy lev. lapon fegyék meg rendelésüket.

Péterffy Gyula képesített zenetanárt óraadói-tanári minőségben a székelykereszturi főgimnáziumnál alkalmazta és a képezdei unitárius növendékek orgonatanításával is megbízta.

Gálfalvi Samu kereszturi főgimn. derék és agilis igazgatója E. K. Tanácsnak bejelentette, ezen állásáról való lemondását s betegség okán, mint tanár, 10 hónapi szabadságot kért. E. K. Tanács, mérlegelve a körülményeket, az igazgatói lemondást tudomásul vette s előterjesztést tesz az Egyházi Főtanácsnak az igazgatói állás betöltésére. Addig is Szentmártoni Kálmán tanár afiát. bizta meg az igazgatói teendők végzésével.

Régeni Áron „Szív és lélek“ című I—II-ik el. o. hittani vezér- és tankönyvének az árát E. K. Tanács 50 leiben állapította meg és felhívja lelkész és tanító afiait a könyv megrendelésére.

Uj teológiai h. tanár. Az E. K. Tanács Vári Albert kollégiumi vallástanárt, ki eddig is kapcsolatban volt a teol. akadémiával, az 1933—34. tanévre h. teol. tanárnak választotta és a teol. igazgatóság javaslatára részére a gyakorlati teol. szakcsoport tárgyait előadását osztotta ki.

Halálozás.

Mély részvétellel és lelki fájdalommal értesültünk *Szolga Lilikének* Székelykeresztúron, 1933. szeptember 13-án történt haláláról. A megboldogult Dr. Szolga Ferencz tanár és neje kedves, szeretetreméltó leánya volt, ki a beteg édesanyát egy évtizeden keresztül hűségesen ápolta, a gondterhes édesapát vigasztalta, testvéreit gondozta. Minden drága, sok jó cselekedete tudva van a mi mennyei Atyánknál, lelke üdvössége javára! Az érte búsulók és bánkodók hozzá fordulnak vigasztalásért. Könyörgünk, a mi jó Istenünk adja meg számukra.

Házassági hírek

1. Gyarmathy Árpád banktisztviselő és Demény Ida szept. 2-án.
2. Dr. Mikó Imre ny. törv. bíró és Bartalis Irén szept. 7-én.
3. Máthé Dénes börgy. tisztv. és Egyed Vilma szept. 10-én.
4. Végh Mihály hom.-ujfalvi lelkész és Ullmann Erzsébet szeptember 10-én házasságot kötöttek.

Kívánjuk Isten áldását mindenik házassági frigyre, legyenek megelégedettek és kitartók a szeretetben, hűvek Isten félelmében.

Minden kézirat Urmösi József címére küldendő, Cluj-Kolozsvár, Unitárius kollégium.

Előfizetési ár: Egész évre nem egyleti tagoknak 36 L. Akik a 60 Leit egy összegben előre befizetik, kapják a lapot, a Dávid Ferencz Egylet rendes tagjainak tekintetnek, s egyleti jogaikat gyakorolhatják, Örökös alapítódíj 1000 L. Magyarországi előfizetés 90 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénzt-roshoz küldendő.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T. Cluj-Kolozsvár. 18890